

Till:

Utrikesdepartementet,
Rättssekretariatet
Att: Ämnesrådet Henrik Engvall

Stockholm 2022-11-16

Remissvar över promemorian Sveriges medlemskap i Nato (Ds 2022:24)

Utrikespolitiska institutet (UI) är ett oberoende institut och en plattform för forskning och information om utrikespolitiska frågor. UI:s forskning baseras på självständig vetenskaplig analys. Uttalanden, artiklar, rapporter eller policydokument producerade av UI:s forskare och experter är alltså deras egna. UI som oberoende organisation tar inte ställning i sakfrågor. Detta remissvar är en sammanvägd bedömning som baseras på input från tre av UI:s medarbetare, chefen för Östeuropacentrum Fredrik Löjdquist, seniorforskare Björn Fägersten samt direktör Jakob Hallgren.

Utrikespolitiska institutet (UI) har inbjudits att lämna synpunkter på promemorian *Sveriges medlemskap i Nato (Ds 2022:24)*. UI kommer härvid endast att avge några synpunkter på formuleringar i texten i avsnittet "Sveriges ansökan om medlemskap i Nato", samt ge förslag på ytterligare frågor att beakta i avsnittet "Konsekvenser".

På sidan 13 i avsnittet "Sveriges ansökan om medlemskap i Nato" lyder första meningarna i kapitel 3.1 "Den 24 februari 2022 inledde Ryssland ett olagligt, provocerat och oförsvärligt anfällskrig mot Ukraina. Angreppet på Ukraina är även ett angrepp på den europeiska säkerhetsordningen.". Denna formulering är felaktig och missvisande: kriget, aggressionsbrottet och den folkrättsvidriga annekteringen av Krim inleddes 2014, inte 2022. Dessutom bör det betecknas som just folkrättsvidrigt och inte "olagligt". Motsvarande formuleringar finns på sidan 35 längst ned "När Ryssland inledde det fullskaliga illegala anfällskriget mot Ukraina den 24 februari 2022 förändrades det säkerhetspolitiska läget i grunden, för Sverige såväl som övriga Europa". Här bör ordet "illegala" igen bytas ut mot ordet "folkrättsvidrigt".

Händelserna sedan den 24 februari 2022 bör beskrivas med formuleringar som t ex "Den ryska storskaliga aggressionen mot Ukraina" (där det nya är skalan på aggressionen) alternativt "storskalig invasion". Formuleringarna i bör därvid vara i överensstämmelse med formuleringarna i Ds 2022:7 "Ett försämrat säkerhetspolitiskt läge - konsekvenser för Sverige".

Vad gäller kapitlet "Konsekvenser" kan noteras att det avsnittet, trots textens titel – Sveriges medlemskap av Nato, primärt diskuterar påverkan på Regeringskansliet och möjligtvis staten. Civilsamhälle, näringsliv och samhälllig beredskap, inklusive till exempel behovet av nya typer av omvärldsbevakning och folkbildningsinsatser, förekommer i liten skala eller inte alls. Avsnittet om konsekvenser för svensk krigsmaterielexport är kort och helt inriktat på exportkontroll. Det konstateras vidare att förutsättningar för svensk krigsmaterielexport kommer att förändras inom Sveriges nationella regelverk. Frågan är om inte regelverket i sig även kommer att behöva förändras när Sverige går från alliansfrihet till att bli medlem i en försvarsallians. En diskussion om möjligheter till export och behov av exportfrämjande saknas även i detta stycke.

Jakob Hallgren

Direktör